

X 109.

1371 november 13.

Enköping.

Riddaren Karl Ulfsson, lagman i Uppland och konung (Albrekts) domhavande, tilldömer på råfsteting i Enköping Magnus Petersson och dennes hustru Katarina (Olofsdotter) godset Solvik (i Kärrbo socken), sedan riddaren Sten Bengtsson på tinget (genom brev av samma dag = DS X 108) till makarna avstått all rätt, som han och hans systrar hade därtill å (sin farbror) framlidne herr Nils Turessons vägnar, och sedan riddaren Lek Ofradsson samtidigt till makarna avstått sina anspråk å herr Erik Karlssons vägnar. Ingen utom den rätte ägaren må i fortsättningen befatta sig med godset ifråga vid böter av 40 mark till konungens ensak.

Avskrift på papper, Sv. Riksark. (= Sv. RA Pappershandl. 1351—1400, nr 18), se DS X 104.

Jfr Karl Ulfssons dombrev 1371 14/11 (DS X 110) och se i övrigt kommentar vid Magnus Peterssons bytesbrev 1371 7/11 (DS X 104). — Betr. ordningsföljden mellan bytesbrev och dombrev jfr bytesbrev 1371 9/1 (DS X 10) och därmed sammanhängande fullmakt 12(?)/1 (DS X 16).

^aThet see allom mannom vitherlikit oc kwnnoght at then tidh iak karl^b vlfsson riddare laghman i vplandom mins herra konungzsins dom haffuande hiolt reffstathing i enekøpunge [,] tha war iak ther offuer oc ahørdhe at en ærlikir riddare herra sten bænktson loth^c vpp magnuse pædherson ok hans husfrv katerine medh sæmio oc godhom vilia allan then ræth som han oc hans systir^d haffdo til solawiik a herra niclissa thurasons wæghna gudh hans siæl haffuj [,] Jtem een ærligh riddare herra lek affradzson thet sama giordhe i minne nærwaru at allan then ræth som han haffde til thet fornæmpda goz a herra erik karlsons wæghna · then haffuer han oc kærleka vplathith them fornæmpda magnus ok hans hustrv katerine for thy at the ohindradhe villo vitha oc haffua herra niclissa thurasons siæl · oc for then skul dømer iak thet fornæmpda godz them sama magnuse oc hans hustrv oc thera ærffwingom til æuerdeligho ægho / oc forbyudher iak noghrom a mins herra konungsins wæghna thet sama goz hær æpter hindra vidh hans xl mark konungx ensak [.] Scriptum enekopie Anno dominj Mccclxxprimo feria quinta proxima post martinj proprio sub sigillo

^a Brevtexten föregås av paragraftecken ms (jfr DS X 108). ^b karlson ms. ^c Härefter felskrivet aff ms. ^d Sic ms; jfr DS X 108: (aff mina ok mina) sydzkana (wæghna).

X 110.

1371 november 14.

Enköping.

Riddaren Karl Ulfsson, lagman i Uppland och konung Albrekts domhavande, kungör, att han på råfsteting i Enköping haft att fälla konungsdom i tvisten mellan riddaren Lek Ofradsson och framlidne Abraham Knutssons arvingar angående godset Solvik i Kärrbo socken, Västerås stift. Sagda gods hade riddaren Erik Karlsson genom öppet brev (1367 u. d. = DS 7474 a) tillförsäkrat Abraham Knutsson och hans arvingar mot en bestämd penningsumma, men då han redan ett år tidigare (1366 27/5 = DS 7344) hade sålt Solvik till herr Lek, befinnes den sistnämnde ha större rätt därtill och tilldömes därför godset. Herr Erik Karlsson eller hans arvingar dömas samtidigt att gottgöra Abraham Knutssons arvingar för köpeskillingen, och likaså förbjudas alla att å Abrahams arvingars vägnar söka förhålla godset ifråga vid böter av 40 mark till konungens ensak.

Orig. [A] på perg. (21,9×16,8 cm; 21 rader), Sv. Riksark. (= RPB 1017), med senmedeltida arkivsignum för brev, som tillhört Folke Gregersson [Lillie]; se DS X 63. — För handstilen se DS X 92. Dokumentet är skadat av fukt,

vilken genom hela brevet angripit den femte sjättedelen av textpartiet och där gjort svårlästa eller utplånat vissa ord eller bokstäver. Dessutom har en plump av brunt bläck kommit att delvis täcka det sista ordet i raderna 6, 7 och 8.

Avskrift [B] med sigillbeskrivning i Brocmans Diplomatarium II, fol. 429 r—v, VHAA:s dep. i Sv. Riksark. — Denna avskrift är, såsom framgår av notapparaten, ej helt tillförlitlig, vilket främst torde förklaras av att originalet var skadat redan då avskriften gjordes.

Det kunde förefalla, som om här annan jord i Solvik måste åsyftas än den som tilldömdes Magnus Petersson i Karl Ulfssons dombrev 1371 13/11 (DS X 109); jfr DS X 125—126. Mot ett sådant antagande talar dock dombrevens opreciserade formulering ”godset Solvik” utan angivande av storlek. Troligen avser föreliggande dombrev också huvudsakligen att bilägga tvisten mellan Lek Ofradsson och Abraham Knutssons arvingar om äganderätten efter Erik Karlsson till samma gods Solvik, som redan föregående dag tilldömts Magnus Petersson (se kommentar vid DS X 104). I så fall är formuleringen ”hanom (d. v. s. Lek) oc hans · arfwom . . . tel Efwærdhelecha ægho”, om den avsetts gälla läget efter den 14 nov., inadekvat, och måste jordabytet mellan Lek Ofradsson och Magnus Petersson enligt brev 1371 7/11 (DS X 104) antas ha skett, innan Magnus’ rätt till Solvik formellt bekräftats, såvida det inte antedaterats.

Thet see Allom mannom witerlect oc kunnoc · at then tidh Jach karll wlpnson Riddare · lagman jnnan wplandom · mins herra konungs Albricts doom hafwande · holt Refstathingh jnnan Enek[*ep*]yngh^a · Enchannelecha wm · thet ærandet min herra ^b·mich budhet oc byfollet hafdhe · at Enda medh Enom konungslechom doom / mellom · Erlechan Riddara · herra-^b leech ofradzson · ok habram knutssons Arfwa gudh hans siel · haffe · vm Eet · godz som heeter · Solawich · jnnan kæwur sokn · oc westraaros byscopssdøme liggiande · hwilket godz · Erlechen Riddare · herra Erich karlsson · hafdhe wissat oc Fore wissa pæninga Summor^e fornempdom herra leche^d · · habram knutsson · oc therra arfwom · oc hwariom therra synderlecha · bywist medh sinom opno b[r]effom^e · faan · jach · jnnan them forsagdo breffom Som · ther waro wppa · gifwen o[c] wnderstodh fulkoml[echa]^f · at thet Sama godz Solawich war Eno aare før wissat oc gielgullet herra [l]eeche ofradzson wm æn · habrame knutsson · Epter thy som therra open · breff luddo som ther wppa gifwe[n] waro · hwar fore medh¹ · fornempda · herra leech · war thetta godzet · førra wissat oc gielgullet · wpp[a] Eet aar som hans breff · luddo · oc han hafdhe fastare oc mere wissegheet tel thet godzet at Raadha · dømer Jach · a mins · herra weghna · hanom oc hans · arfwom thetta fornempda godz · Solawich · tel Efwærdhelecha ægho · Radha · skipta · oc sælia Epter Sinom Eghnom · wilia Swa fullelecha Som hans breff telsighia som · ther wppa giffen æro · oc Fornempda habram knutzsons arfwa · dømer jach jn^g tel Forsagdha herra · Erich karlsson · æller hans arfwa · wm the pæninga han them skyllogher w[ar ·] oc thetta godzet · war Fore wissat · Forbyudher jach oc a mins herra weghna allom · mam[om] · at Engen thetta · godzet · hindre æller nokraledhez kwæle · a fornempda habram knutzsons [ar]f[f]wa weghna · fore · herra leech æller hans arfwom · widh Sina · xl · marcher tel mins herra konun[g]sens Ensaach · datum · Enecopie Anno dominj M^occc^olxxprimo · feria Sexta infra octauas beati martinj Episcopi [et] Confessoris meo · Sub Sigillo presentibus appensso^h in testimonium omnium premissorum.

På baksidan: de solawik, och med senmedeltida hand: Solwigh

S (arkivsignum, se ovan)

På en ur brevet skuren remsa sigill av grönt vax i fragmentariskt bevarad påse av röd yllevävnad (sparre i sköld under hjälm prydd med hjälmhatt, i vars topp en fjädervippa, allt inom fyrpass):
+ Sigillvm : Karoli : Vlfsson.

^a Enekyng AB. ^{b-b} Saknas p. g. a. haploskopi B. ^c sammom B. ^d Ordet delvis täckt av bläckplump A. Jfr Sveriges medeltida personnamn, häfte 1 (1967) sp. 8, där herr-titeln felaktigt hänförs till Abraham Knutsson.

^e brefue B. ^f Så supplerat Öberg, fulkomlica B. ^g nu B. ^h Sic A.

¹ Kausal konjunktion (= emedan, eftersom); se Söderwalls Ordbok med Supplement s. v. mäs C 2.